

**Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Środzie Śląskiej**

55-300 Środa Śląska; Plac Wolności 1
tel.: 71/ 39 60 781-789; fax: 71/ 317 44 61
e-mail: gops@srodaslaska.pl; www.srodaslaska.pl

GOPS.032/32/17

Środa Śląska, dnia 31 marca 2017 r.

**Szanowny Pan
Kazimierz Grabowiecki
Przewodniczący
Rady Miejskiej
w Środzie Śląskiej**

Sprawozdanie z realizacji zadań z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz potrzebach w tym zakresie za 2016r.

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2015 roku, poz. 332), który zobowiązuje Burmistrza do złożenia Radzie Gminy rocznego sprawozdania z realizacji zadań do dnia 31 marca każdego roku.

Pieczą zastępczą

Obowiązująca od dnia 1 stycznia 2012r. ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016r. poz 575) reguluje kwestie związane z pomocą dziecku i rodzinie przez państwo i samorządy. Ponadto Gmina Środa Śląska uchwaliła Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Środa Śląska na lata 2015 – 2018, który został przyjęty Uchwałą Nr XII/78/15 Rady Miejskiej w Środzie Śląskiej z dnia 30 czerwca 2015r, zgodnie z art. 176 pkt.1 w/w ustawy.

System pieczy zastępczej

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełnienia tych funkcji.

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

1. Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych wójt, burmistrz zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny;
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny;

2. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

- 1) pracy z rodziną;
- 2) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

3. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Formy pieczy zastępczej

Pieczka zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) **rodzinnej**
- 2) **instytucjonalnej**

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia Sądu.

Objęcie dziecka pieczą zastępczą następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności. Osoba, która osiągnęła pełnoletność przebywająca w pieczy zastępczej rodzinnej lub instytucjonalnej może pozostać w pieczy za zgodą odpowiednio rodziny zastępczej lub dyrektora placówki, nie dłużej niż do ukończenia 25 roku życia.

Osoba ta musi spełniać określone warunki:

1. kontynuuje naukę w szkole, w zakładzie kształcenia nauczycieli, na uczelni, u pracodawcy,
2. legitymuje się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i kontynuuje naukę w szkole, w zakładzie kształcenia nauczycieli, na uczelni, na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia, u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.

Dziecko pozbawione w części lub w całości opieki rodzicielskiej może być umieszczone w **instytucjonalnej pieczy zastępczej**.

Współfinansowanie przez Gminę pobytu dziecka w pieczy zastępczej

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku readaptacyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości :

- 1) **10%** wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) **30%** wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) **50%** wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W **2015r.** ponoszono częściową odpłatność za **18** dzieci, zakończono odpłatność za **3** dzieci.

W **2016r.** ponoszono częściową odpłatność za **20** dzieci, zakończono odpłatność za **1** dziecko.

Procentowa odpłatność w **2015r.**

50% odpłatności za **8** dzieci

30% odpłatności za **3** dzieci

10% odpłatności za **7** dzieci

Procentowa odpłatność w **2016r.**

50% odpłatności za **7** dzieci

30% odpłatności za **3** dzieci

10% odpłatności za **8** dzieci

Częściowa odpłatność Gminy w latach 2015/2016

Instytucjonalna piecza zastępcza/ ilość dzieci/ kwota w zł		Rodzinna piecza zastępcza/ ilość dzieci/kwota w zł	
2015r.	2016r.	2015r.	2016r.
8 dzieci 26.121,83	6 dzieci 20.584,26	10 dzieci 29.658,23	14 dzieci 44.230,41
(zakończono odpłatność za 3 dzieci)	(zakończono odpłatność za 1 dziecko, 2 dzieci zostało objęte rodzinną pieczą zastępczą)		

Źródło: GOPS.

Koszty poniesione przez Gminę z tytułu utrzymania dzieci w pieczy zastępczej w latach 2015/2016

wynagrodzenie Rodziny zastępczej/wynagrodzenie osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki kwota w zł/ ilość rodzin		koszty lokalowe kwota w zł/ ilość lokali/ ilość rodzin	
2015r.	2016r.	2015r.	2016r.
12.870,24 1 rodzina	19.818,68 2 rodziny	3.845,06 1 lokal 1 rodzina	4.130,94 1 lokal 1 rodzina

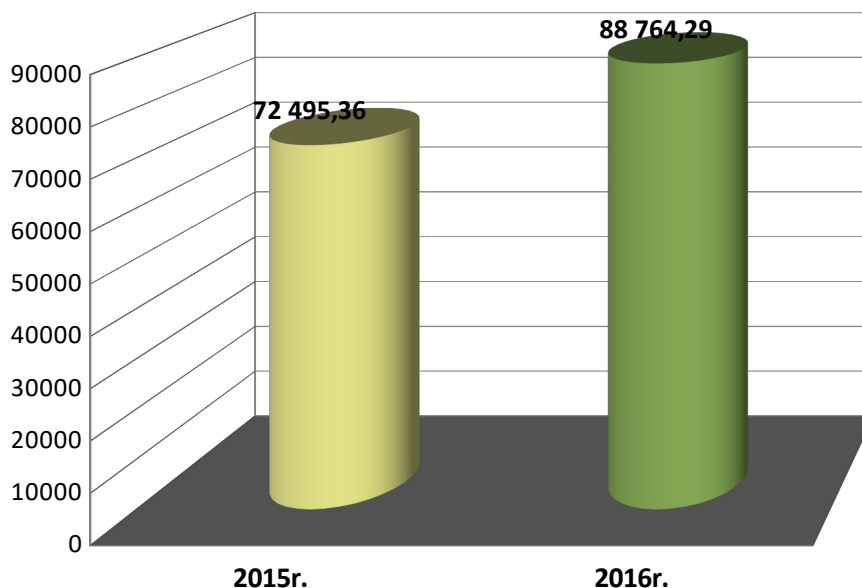
Źródło: GOPS

Koszty poniesione przez Gminę z tytułu utrzymania dzieci w pieczy zastępczej tj. wynagrodzenie rodziny zastępczej, wynagrodzenie osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki oraz koszty lokalowe są ponoszone procentowo.

Wydatki poniesione przez Gminę z tytułu utrzymania dzieci w pieczy zastępczej	2015r.	2016r.
Instytucjonalna piecza zastępcza kwota w zł	26.121,83	20.584,26
Rodzinną piecza zastępcza kwota w zł	29.658,23	44.230,41
Wynagrodzenie rodziny zastępczej, wynagrodzenie dla osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki, kwota w zł	12.870,24	19.818,68
Koszty lokalowe, kwota w zł	3.845,06	4.130,94
Razem	72.495,36	88.764,29

Źródło: GOPS

Wydatki gminy poniesione z tytułu utrzymania dzieci w pieczy zastępczej.

Źródło: GOPS

Ustawowe zadania asystenta rodziny

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, o którym mowa w art. 11 ust. 1;
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1;
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.z 2015r. poz.1390 ze zm), lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Rola asystenta rodziny polega na pracy z rodziną mającą na celu niwelowanie słabych punktów, nauczaniu zachowań, czynności niejednokrotnie podstawowych, tak by możliwie było zbudowanie bądź odbudowanie normalnego funkcjonowania rodziny, a pozostawienie dziecka w rodzinie nie zagrażało jego rozwojowi.

Asystent rodziny zatrudniony w Ośrodku wspierał rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Z uwagi na dużą liczbę rodzin, w okresie od października do grudnia 2016r zatrudniono dodatkowych 2 asystentów rodziny na umowę zlecenie. Wsparciem zostały objęte rodziny zagrożone sądowym ograniczeniem władzy rodzicielskiej, z problemami uzależnień od alkoholu oraz niepełnosprawnością.

Zadania realizowane przez asystenta rodziny

- diagnozowanie głównego problemu w rodzinie oraz problemów współistniejących,
- prowadzenie rozmów motywacyjnych, wspierających, dyscyplinujących,
- praca nad komunikacją w rodzinie, nauka zasad kultury osobistej, wsparcie w nabywaniu umiejętności radzenia sobie z problemami,
- praca pedagogiczna z dziećmi, nauka systematyczności, ćwiczenia grafomotoryczne,
- praca w kierunku większego zaangażowania rodziców w sprawy szkolne dzieci,
- pomoc rodzinie w sprawach urzędowych,
- pomoc w poszukiwaniu pracy zarobkowej, praca z rodziną w kierunku utrzymania pracy zarobkowej,
- trening prawidłowego wychowania i opieki, pomoc w sprawowaniu opieki nad dziećmi,

- nauka konstruktywnego spędzania czasu wolnego,
- nauka i trening utrzymania czystości w lokalach mieszkalnych oraz na posesjach budynków,
- trening wykonywania czynności opiekuńczych nad dzieckiem do lat 3, wskazówki dotyczące higieny, karmienia, kontrola wizyt u lekarzy specjalistów, kontrola realizacji szczepień,
- organizacja w rodzinach indywidualnych pogadarek na temat zdrowego trybu życia oraz konsekwencji i skutków związanych z uzależnieniem od alkoholu i środków odurzających
- treningi budżetowe w rodzinach, w zakresie racjonalnego gospodarowania budżetem domowym, nauka systematycznego regulowania bieżących opłat,
- organizacja w rodzinach pogadarek dotyczących stosowania higieny osobistej, kształtowania własnego wizerunku.

Asystent rodziny w celu prawidłowej realizacji zadań współpracował ze specjalistami instytucji pomocowych:

- pracownikami socjalnymi
- kuratorami sądowymi,
- pedagogami szkół, przedszkoli,
- funkcjonariuszami Policji,
- przedstawicielami organizacji pozarządowych,
- członkami grup roboczych i Zespołu Interdyscyplinarnego,
- psychologiem
- pracownikami placówek medycznych,
- koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

Asystent prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. W przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i dokonaniu analizy sytuacji rodzinnej, pracownik socjalny, jeżeli uzna za zasadne, występuje do Kierownika Ośrodka z wnioskiem o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny. Po otrzymaniu wniosku, kierownik ośrodka pomocy społecznej przydziela rodzinie asystenta rodziny. Praca z rodziną prowadzona jest również w przypadku czasowego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Wówczas prowadzone są działania w kierunku powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.

Praca asystenta rodziny jest procesem długofalowym, a prowadzone działania, aby odniosły zamierzony skutek muszą być cały czas utrwalane, dlatego tak jak w latach poprzednich również w roku 2016 asystent pomagał rodzinom w rozwiązywaniu codziennych spraw socjalno-bytowych. Asystenci towarzyszyli członkom rodziny w urzędach, ośrodkach zdrowia i innych instytucjach, modelując i trenując umiejętności społeczne służące realizacji różnych spraw. Udzielali informacji oraz poszerzali świadomość w zakresie przysługujących klientom praw.

Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny.

2015r.	2016r.
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta 19 w tym dzieci: 48 (zakończono współpracę z 9 rodzinami)	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta 20 w tym dzieci: 45 (zakończono współpracę z 7 rodzinami)

Zródło: GOPS

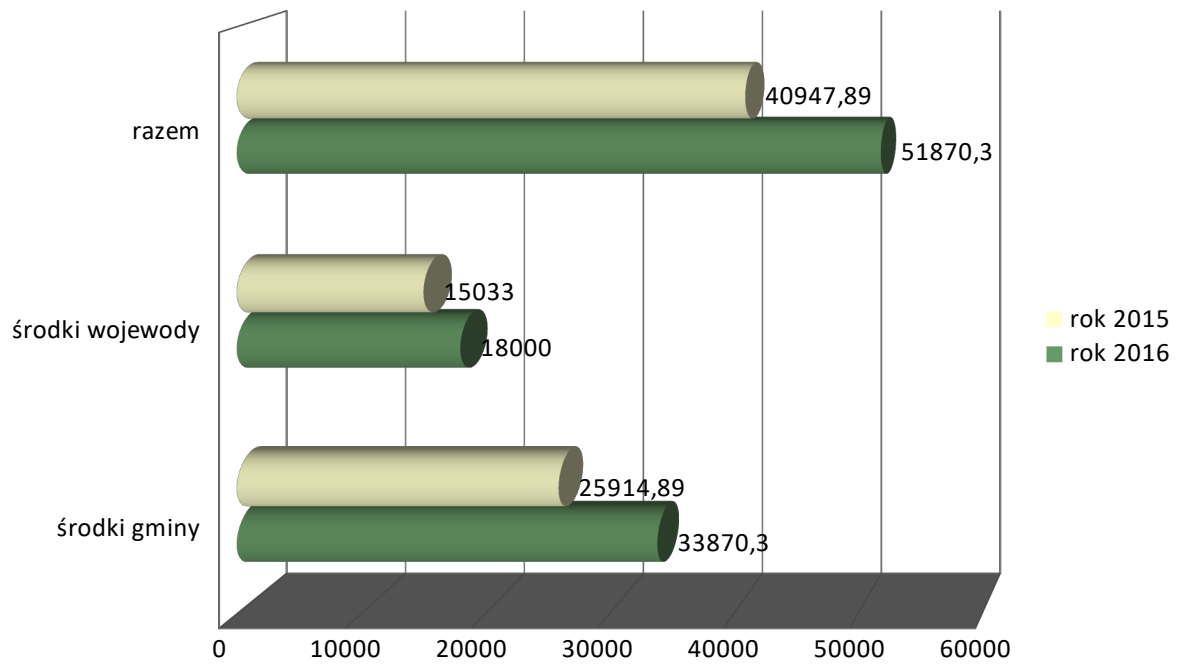
Dofinansowanie zadań własnych gminy z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej na część wydatków związanych z zatrudnieniem asystenta rodziny.

Resortowy Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej organizowany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

W tut. Ośrodku w 2015r. oraz 2016r. ramach w/w dofinansowania zatrudniony był asystent rodziny w wymiarze 1/1.

wydatki na asystenta rodziny	2015r.	2016r.
środki gminy	25.914,89	33.870,30
środki wojewody	15.033,00	18.000,00
razem	40.947,89	51.870,3

Źródło : GOPS.

Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny na terenie gminy Środa Śląska

Źródło : GOPS.

Karta Dużej Rodziny

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizował dla rodzin wielodzietnych Ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny.

Karta Dużej Rodziny (KDR) jest rządowym programem skierowanym do rodzin mających na utrzymaniu **co najmniej troje dzieci**, niezależnie od tego jakim dochodem dysponuje rodzina. Program KDR oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień - jej posiadacze mogą korzystać z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Partnerzy realizacji KDR znajdują się na stronie www.rodzina.gov.pl Karta wydawana jest bezpłatnie. Koszt realizacji programu przez gminę jest finansowany ze środków budżetu państwa i wynosił **13,40** za jedną rodzinę wielodzietną, której wydano kartę. W przypadku, gdy gmina wykorzysta KDR jako dokument potwierdzający uprawnienia nadane przez gminę, udział realizacji programu przez gminę stanowi partycypację w 50% kosztów. Zmiany w składzie rodziny, skutkujące wydaniem kolejnej karty stanowią koszt **2,68** za wydanie karty i odpowiednio **1,34** za wydanie duplikatu karty na jednego członka rodziny wielodzietnej. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Dzieci legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, po osiągnięciu odpowiednio 18 lub 25 roku życia otrzymują kartę na okres ważności orzeczenia.

Zestawienie udzielonych Kart Dużej Rodziny

liczba przyjętych wniosków		liczba rodzin z 3 dzieci		liczba rodzin z 4 dzieci		liczba rodzin z 5 dzieci		Liczba rodzin z 6 dzieci		liczba rodzin z 7 dzieci		liczba wydanych kart		koszty realizacji programu	
2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
51	41	42	34	7	4	1	1	-	-	1	-	243	178	616,40	471,68

Źródło: GOPS.

Potrzeby związane z realizacją zadania.

Sytuacja rodzin z terenu gminy Środa Śl jest monitorowana przez pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Środzie Śl, który dąży do minimalizowania ilości dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej.

Konieczne jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, kiedy pojawiają się problemy. Praca socjalna oraz wsparcie pracowników socjalnych, asystentów oraz psychologa jest również niezbędne w rodzinach, z których dzieci zostały już umieszczone w pieczy zastępczej w celu powrotu dzieci do rodzin biologicznych.

Niezbędne jest zintegrowane współdziałanie wszystkich instytucji działających na rzecz rodziny. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań.

Zauważa się potrzebę kontynuacji realizowanych dotychczas działań na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych w formie wsparcia asystenta rodziny, a także psychologa w zakresie treningów umiejętności wychowawczych.

Praca z rodziną przedstawicieli instytucji powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych.

Ponadto, praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompetentną i obiektywną oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej.

W związku z powyższym niezbędne jest umożliwienie pracownikom socjalnym oraz asystentom rodziny udziału w szkoleniach i podnoszeniu kwalifikacji zawodowych. Planowane na lata następne jest zwiększenie asysty rodzinnej o zatrudnienie asystenta na umowę zlecenie, w celu zintensyfikowania działań w rodzinach z największymi problemami.

Ważnymi potrzebami w zakresie wspierania rodzin jest nadal kontynuacja działań na rzecz rodzin z terenu gminy w tym działań profilaktycznych ukierunkowanych na systematyczną, bezpośrednią pracę socjalną z rodzinami mającymi problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Planujemy dalsze pozyskanie środków pozabudżetowych na realizację zadań w tym zadania asystent rodziny oraz wprowadzenie Karty Dużej Rodziny o zasięgu lokalnym.

z poważaniem

Otrzymuje;

1. P. Adam Ruciński
Burmistrz Środy Śląskiej

2.a/a

